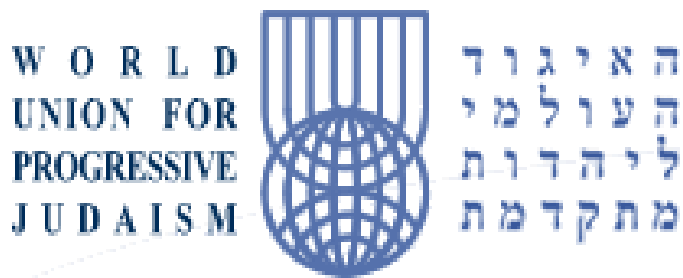

5776

Torah from Around the World

Rabbi Nechoenja, de zoon van HaKana, zegt: Ieder die het juk van Wijsheid op zich neemt, zal geen last hebben van politieke onderdrukking en van dagelijkse zorgen. Maar ieder die het juk van Wijsheid afwerpt, zal last hebben van politieke onderdrukking en van dagelijkse zorgen.

[Pirke Awot V:5. Uit: Spreuken over de Fundamenten, uitgave Amphora Books]

Sjabbat 24 oktober 2015 / 11 chesjwan 5776, Lech lecha, Beresjiet / Genesis 11:31

Tanach, blz. 22 - 30
Haftara: Jehosjoea 5:1-15
Tanach, blz. 437 - 439

Commentaar: Jonathan Wittenberg studeerde Engels. Hij is rabbijn van de New North London Synagogue en lid van het Elijah Interfaith Institute Board of World Religious Leaders.

Vertaling: Benjamin Cohen

[De oorspronkelijke Engelse tekst.](#)

Ga naar je innerlijke zelf

„En de Eeuwige zei tegen Abram: Ga heen uit je land, uit je geboorteplaats, en uit je vaders huis, naar het land dat ik je zal wijzen.” Beresjiet 12:1.

Soms denk dat het niet God, maar gewoon het leven is dat tegen Abraham zegt: 'Ga'. Want het leven is meedogenloos voor ons allen, het heeft ons in de tang vanaf de conceptie totdat we met de dood de laatste adem uitblazen. Wij zijn allen onderworpen aan de radicale gelijkheid die de tijd uitoefent; die sommeert ons allen: 'Ga op weg!'. Daarom moet het wel zo zijn dat hóe we de woorden horen, bepaalt of ze wel of niet van God komen.

Dit was althans de mening van de Gerer Rebbe, Yehudah Aryeh Lev, die leerde dat niet het feit dat God tegen Abraham sprak hem zo speciaal maakte. God spreekt tegen iedereen. Het was het feit dat Abraham het hoorde. Hij begreep dat God in die opdracht om te vertrekken aanwezig was. God is een aanwezigheid die de aard van de reis verandert. Het is niet langer zomaar een omzweving, een pad dat voor de helft is uitgestippeld en voor de andere helft bij toeval wordt ontdekt als reactie op de eisen van het moment. Het is de zoektocht tussen het menselijke en het andere, tussen het vergankelijke en het transcendente. Het gaat om het spreken en het luisteren tussen de twee gebieden, het gaat om de argumenten, de lange stiltes en het zingen onderweg.

Dus het gebiedende 'Ga!' staat niet op zichzelf. Eraan verbonden is 'lecha' – 'jezelf', hetgeen het bekende 'lech lecha' oplevert: 'Ga jij' of 'Ga naar/in jezelf'. Deze twee woorden zijn samengesteld uit dezelfde medeklinkers, iets wat door de ongevocaliseerde klinkerloze tekst van de Tora wordt benadrukt, zodat 'het gaan' en het 'zelf dat wij worden', alhoewel ze samen worden gelezen als 'lech lecha', ook mogen worden uitgesproken alsof het om twee dezelfde zaken gaat. Dus wat wij zijn is onze levensweg en om onszelf te worden moeten wij op pad gaan. Misschien is dat waarom, volgens één interpretatie, het land waar God Abraham belooft heen te voeren niet 'het land dat ik je zal laten zien' is maar 'het land waar ik je jezelf zal laten zien'.

'Wanneer je op weg gaat naar Ithaka, hoop dan dat je pad een lang pad zal zijn', schreef K. P. Kavafis, reflecterend op die andere grote stichtingsreis van de westerse literatuur, de Odyssee. Maar de archetypische joodse tocht is geen schatkamer vol eilanden en sirenen; het is de ontdekking van 'jij', 'jij': het innerlijke zelf, 'jij': de ander, 'Jij': God, naar wie alle leven op weg is. Het is een onophoudelijk proces, er is geen thuiskomst - alleen maar een opnieuw vertrekken. Want zoals de 'jij' die ik waarneem de persoon die ik word verandert, zo is de 'ik' die vertrekt niet langer dezelfde reiziger als degene die zijn pad vervolgt. Ik ben constant op levensreis, ben telkens opnieuw aan het vertrekken, lech lecha tot het eind. Dus is er geen ultiem antwoord op de vraag 'Wie ben ik?', er is alleen het proces van ontdekken, het steeds weer worden, tot de dood.

Zelfs de Tora eindigt onderweg, niet met een aankomst maar met een onafgemaakte reis. Ga de berg op, zegt God tot Mosjé, en kijk uit over het land dat ik je beloofd heb; zie het van een afstand en berust in het feit dat je er nooit zult aankomen. Volgens de middeleeuwse commentator Rasji geeft God Mosjé zo gauw hij is gestorven de opdracht naar de begraafplaats van Abraham, Jitschak en Jakov te gaan in de grot van Machpela en hen te zeggen dat de goddelijke belofte is vervuld; God heeft hun kindskinderen naar het beloofde land gebracht. Maar het is niet waar. Het volk is het land nog niet binnengetrokken. Maar wat God wel heeft gegeven en wat God altijd geeft, is 'het land waar ik je jezelf zal laten zien'.